

СТУДЕНСЬКИЙ

5

ГОЛОС

„СТУДЕНСЬКИЙ ГОЛОС“

ОРГАН УКРАїнСЬКОї СТУДЕНСЬКОї ГРОМАДИ У ВАРШАВІ

5 ч.

ЗА ЧЕРВЕНЬ 1928.

Рік вид. 2.

З М І С Т

Ю. Косач: З весняних співів.

Б. В.: Симон Петлюра.

Евген Чехович: Наші чергові завдання.

А. Коломиець: Діссонанси.

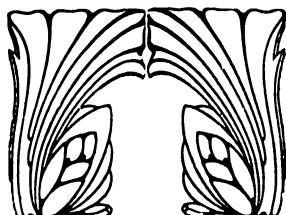
М. Л. Братанням чи силою?

З ЖИТТЯ ГРОМАДИ:

- 1) Звіт культурно-освітнього відділу.
- 2) Звіт відділу зовнішніх зносин.

ОФІЦІАЛЬНА ЧАСТЬ:

- 1) Відозва Управи.
 - 2) З економічного відділу.
- Оголошення.

ЮРІЙ КОСАЧ:

З весняних співів.

І знов нова весна співає,
Знов золоті сміються дні
І вітри з гуркотом ширяють
В буйнім просторі далені.

Весна — здавен моя кохана
Я її лицар — трубадур;
Вона лиш знає давнождана
Про те, що в серці боєм бур.

— — — Так хочу, щоб стрункий
[отаман

Гукнув бадьоро:

„На коня!”

І тіни вершників зникалиб
У синім сумеркові дня — — —

Щоб гуркотом гармат дріжали
Пусті провулки й вулиці,
Щоб знов лунали пісні слави,
Щоб знов був запал на лиці — — —

В. В.

Симон Петлюра.*)

В другу річницю смерті Вождя Нації ми присвятили йому 4-те число „Студенського Голосу”. Склали від себе скромний вінець, приєднуючись до всіх українських патріотів — державників, що низько схиляють голови перед його величною, святою пам'яттю.

В бурхливий час революції, коли пробуджувалася з непогамованою силою свідомість Нації, коли з молодечим запалом і вогнем незмірної любови до Батьківщини готовилися на бій кривавий з ворогами завзяті юнаки, коли народжувалася нова, що славу і велич віщувала, епоха історії нашої, — український народ з нутра свого виділив центр, якому ввірив керівництво боротьби, створив національний Уряд Самостійної Держави — Уряд, на який в тодішніх обставинах міг спромогтися цілий народ.

*) Друкуємо тепер статтю, яка мала піти до попереднього числа, як редакційна, чого однак не вдалося пронести за браком місця. За згодою автора пороблено необхідні зміни, щоби пристосувати статтю до 5-го числа „Студ. Голосу”.

З волі того народу вознесений на п'єдестал Героя і Вождя національного, Симон Петлюра став на чолі Уряду України і довгі роки, не жалюючи сил і життя свого, криваві змагання за Волю очолював.

Всі політичні центри, які поза особою Небіжчика дав нам в наслідок невідомості недисциплінованості чи просто ганебного яничарства минулий період від 1918 року, — всі ті центри в той чи инший спосіб капітулювали перед ворогом, зрікалися ідеї Незалежності. Симон Петлюра залишився до кінця непохитним. Не сходя з раз обраної дороги, боровся до кінця життя за Самостійність. Київ був його метою. І до нього з цілою впертістю, енергією і самопосвитою йшов Він. До Києва, як до столиці Самостійної — а тим самим, натурально, і Соборної — Держави Української.

Шляхом, що його накреслив Він, — де праця й енергія залізні, де любов безмежна до Батьківщини, де луна кривавих боїв і заграви пожеж, де лицарська смерть і жа доба помсти страшної і де, врешті, перемога і слава, де злotosяйна, горда і радісна творчість щасливого майбутнього, — тим шляхом маємо йти ми.

Не має, здається, народу який би не мав одного, або й більше героя національного. І не має народу, який би не шанував тих героїв своїх, не возвеличував пам'яті їх.

Те саме мусимо робити ми. Мусимо шанувати провідників наших. Мусимо поклонитись культові наших героїв мучеників, серед яких перше місце підступно забитому Вождеві належиться.

Симон Петлюра не був провідником якоїсь одної політичної групи. Ми не торкаємося тих помилок, яких може допустити в своїй діяльності Небіжчик чи його оточення. Завданням історії є критично проаналізувати період боротьби, період державного будівництва України з С. Петлюрою на чолі. Історія може вказати на багато слабких моментів того періоду, що послужить наукою на майбутнє. Але то все — з області історії й строгої, об'єктивної критики. Для нас же існує Симон Петлюра, як голова єдиної національної влади Самостійної України, як провідник могутнього революційного руху, що стремів до виборення і закріплення української Незалежної Державності.

Перед ним мусять приклонитися всі українські самостійники — соборники — від найправішого до найлівішого, від найстаршого до наймолодшого. Так, — всі українські патріоти! Всі мусять з'єднатися в день жалбного Свята Нації. Всі організації — політичні, науково культурні професійні — повинні дати свою частину в загально національну маніфестацію. До його могил з пошаною мусять прийти українці всіх земель — від Галичини і Буковини до Кубані і Дону, і цей загальний здвиг не буде актом вузько-політичного, лише виключно національно-державницького характеру. Бо українці всіх земель і всіх напрямків політичних повинні вбачати в Симонові Петлюрі національно-державного Вождя всієї України.

Так думаємо ми. Так є. І тому ми кличемо:

На позір перед мученицькою могилою Великого Небіжчика! Симонові Петлюрі — вічна слава і вічна, побожна пошана.

Блаженій пам'яті Головної * Отаман * відомий був своїм надзвичайним прихильним відношенням до молоді, а з'окрема до студентства. На молоді дивився він, як на майбутнє нації, покладав на неї великі надії.

Укр. Студ. Громада у Варшаві мала можливість тримати безпосередній контакт з паном Отаманом за його життя. Маючи доводи прихильного й уважного відношення бл. п. Симона Петлюри до нашої Громади, почували себе тим більш обов'язаними згадати ім'я його „не злим, тихим словом“.

Надруковані в 4-му числі „Студ. Гол.“ власноручний лист Небіжчика до Громади і відповідь на нього відслонюють нам один епізод взаємовідно син поміж С. Петлюрою і студентством.

ЄВГЕН ЧЕХОВИЧ.

Наші чергові завдання.

Така вже доля наших студентів, що лише не довгий час можуть вони перебувати серед свого народу, а саме підчас літніх та святочних ферій. Позатим їхнім „домом“ є місто, часом наше та не своє, а часом таки зовсім чуже, навіть і не на українській території.

Студент український є гостем у своїх власних сторонах; той чи інший академічний осередок відриваючи його від рідної ниви, кидає його в обійми цілком иншого оточення, переносить його в цілком инші умови життя. Дає йому однак можливість набути те, що є необхідне для людини, яка цілим своїм єством бажає служити нації—вищу освіту, те знання яке відслонює перед нами нові перспективи, яке відкриває нові можливості праці, яке дає нам пізнання інтересних для нас здобутків людського духа.

Це створювання як найбільших кадрів нашого студентства не тільки бажане, хосенне, але навіть коначне, бо об'єктивно порівняючи наш „інтелектуальний світ“ з „заходом“ не можемо не добачити нашого, порівнюючи значного, убожества.

Головним одначе для нашого студента повинно бути те, що місто для нього це тільки переходовий етапв його життю, а головною його ціллю, тим, що повинно приковувати всю його увагу, всі думки його, що повинно захоплювати кожного з нас це праця з народом і для народа. Для цієї праці, так на культурному, економічному, як також і політичному полі повинні ми користуватися весь вільний від школи час.

Пам'ятаймо, що на тих, що вже чогось навчилися, що на тих, які виховують себе на провідників нації чекають тисячі невідомих, невідомих часом імени тої нації, до якої належать. А вже багато з тих менших братів наших напевно не знає хто такий Шевченко, Франко — багато з них не знає навіть про найбільші, найсвітліші періоди нашої історії.

Першим нашим завданням на культурному полі це організація читалень. „Просвіти“, Рідні Хати“ повинні стати необхідними для нашого народа, так необхідними як церква і тяжка їхня праця на життя. Треба одначе, щоби ті читальні не були паперовими „здобутками“ різних демагогів, або взагалі недоуків. Наш студент повинен цю святиню нашої національної єдності зробити цікавою для широких мас нашого народа. Для цього являється необхідним читання рефератів. Кождий з нас вибрав собі якийсь напрямок студій, кождий з нас може гоже передати хоч частину цього, що навчився родові, може пр. медик читати реферат про лікування різних дуг, про гігієну, економіст — про завдання і значіння коо-

пераці, пропагандовий реферат про вагу нашого промислу та конечність підтримки його, далі технік про нові винаходи, цю незнану для нашого селянства сферу людських здобутків і всі: лісники, агрономи мають широке поле до ділання.

А кождий з нас може і повинен читати реферат з ділянки нашої історії, представляючи світлі періоди нашого державного життя та славу нашої козацької традиції, реферат з ділянки літератури, щоби хоч з найбільшими будителями, з найвизначнішими творцями нашої державної ідеї ознайомити меншого нашого брата.

Скаже дехто з тов. що по цілорічній праці приміром для одного студента на селі за тяжкий труд, щоби дати хоч кілька рефератів підчас ферій (мала скількість рефератів очевидно не принесе бажаних наслідків). На це є рада. Кільканадцять сіл звичайно творить своєрідну округу з „центром“ — містечком. В такій окрузі мешкає нпр. ок. 20-и студентів (в Галичині, на північно-зах. землях далеко менше). Вистарчилоб, як що тільки половина з них приготує по 1 рефераті і цей реферат прочитає в кождому селі даної округи иншої неділі. Тоді кожде село може мати найменше 10 рефератів протягом ферій. Для села це великий здобуток, а для студента — кілька годин праці. Головне лиш щоби в даній окрузі знайшовся хоч один ініціатор організації цього, незвичайної ваги, діла.

Треба також не забувати для кого читаються реферати, яких маємо ми перед собою слухачів. Реферат повинен бути цікавий так що до своєї форми як і змісту, себто популярно уложений, не довгий (ок. 35 хвилин, виголошений а не читаний і то виголошений з належним приготуванням. До рефератів для селянства треба напевно більше приготуватися, чим для рефератів пр. в студенській Громаді. В першому випадкові грає ролю і добір слів і певність себе, а головне уміння захоплювати, тримати в напруженню і неслабнучій увазі слухачів.

Та не тільки самі реферати повинні бути ціллю просвітньої праці на селі. Важне також читання творів найвизначніших наших письменників — творів, якіб своєю силою, красою, любовю до батьківщини витворювали патріотизм серед нашого селянства, якіб нищучи алясову, закріплювали національну солідарність.

Велике значіння мусять надавати читальні сільським театральним гурткам, головню ізза трьох мотивів. Театральний гурток безумовно оживлює життя читальні, дає ясніші хвилини в незавидному життю нашого селянства, одним словом є одною з найкращих та найбільше пожиточних розривок для нашого народа. По друге: театральна вистава є важним чинником в просвітній праці для науки, колиті тільки підбір штуки буде додатнім. Театральна вистава не тільки освідомлює (і то у великій мірі) аматорів, але може бути чинником виховування народу в національному душі може бути знова таки засобом для заціплювання так по-

трібною нам патріотизму. Довелося мені бачити ентузіазм публики пр. на такій високо-патріотичній і вартісній штуці як „За батька“ яка безумовно багато і багатьох навчила — а штук таких у нас не бракує. По третє: театральний гурток, це безумовно головне доходове джерело читальні, мало того, при допомозі театального гуртка можна навіть збудувати гарний дім так для читальні, як і кооперативи. І це не утопія, це дійсність, потверджена многими фактами, коли театральні гуртки граючи в найнятих стодолах, і примітивних сальках, доброблювались власного гарного будинку, з салею, сценою, гарними декораціями і т. п. Ходить головно, щоби заінтересувати громадянство, а заінтересується його напевно, коли до справи поставимось цілком поважно, коли штука буде виведена хоч і аматорами, але з належною увагою і з осягненням від аматорів як найбільших результатів. І декорації, хоч скромні (для початкуючого театр. гуртка вистарчить одна мальована на дві сторони: вільна околиця і середина сільської хати), відіграють не малу роль в існуванні театр. гуртків.

Належить також пам'ятати, що організуючий виставу, у даному виладкові студент, повинен сам приймати участь у виставі, а то для більшої певности виступаючих аматорів.

Для доповнення культурно-просвітньої праці на селі належить також пильну увагу звернути на сільський хор, організація якого вже очевидно не залежить від самої тільки доброї волі ініціатора але і від його здібности. Та при цьому, як також і при організації просвітянських оркестрів, треба добірати людей, які стало перебувають на селі.

Сталий хор дає можливість влаштування концертів, які в свою чергу можуть навчити селян де чого з нашої літератури, скріпити їхню любов до нашої пісні та взагалі творчости, їхню національну свідомість.

І не тільки на духові цінности належить звертати нашим студентам увагу у їх відношенню до народа. Економічне положення українського села є яскравим прикладом нашої безпорадности та в результаті вічної неволі. Тільки шляхом кооперативної організації можемо ми вивести наш народ, з цього бідного кола визискування, вирвати його з цих сітей в які обм'єтали його заблукані півки східного походження. Кооператива є найстрашнішим знаряддям боротьби з ворогами нашими, бо як що ми будемо економічно сильними і хоч в частині незалежними на цьому полі, то зможемо ми більше реально і з кращими успіхами працювати на полі культурному, спортивного самовишколення та політичному. Не буде наш народ прислухатися до Ваших, Тов. Тов. рефератів, коли буде він в нужді, як що не буде він міг як то кажуть звести „кінців з кінцями“. Ви подумайте, чи зможете тов. тов. належно працювати, учитись, думати, як не має у Вас за що пообідати. Так і з народом—треба дати йому наперед можливість хоч трохи кращого існування,

треба хоч частину п'явок повідривати з його живого тіла, а тоді, коли замість соціалістичних утопій ви даєте народові кооперативну єдність і економічну силу, коли створите Ви цей фундамент Вашої праці — годі і надбудівка не буде чимсь відірваним, нетривким, а стане твердиною наших національних здобутків. Однак кооператива, щоби була хосенна мусить вповні відповідати кооперативній ідеї. Довелось мені часом зустрічати „кооперативи“, які створені на селі, закуповують товари у першому ліпшому жидівському склепикові в місточку, підвищують ціни на ті товари, та перепродують їх селянству. Тоді цей міський sklep являється більшою п'явкою, а самаж кооператива меншою, бо в нічому вона не помагає нашому селянинові, не віддає йому ані дешевших товарів, ані очевидно не може дати йому в результаті жадних користей за його членство.

Кооперативна розбудова мусить йти шляхом: Центросоюз — Повітові Кооп. Союзи — сільські кооперативи, зі всяким виключенням посередництва. Памятаймо також, що не всюди можуть існувати „Просвіти“ чи „Рідні Хати“, а кооператива має статутом дозволено закласти свою читальню; памятаймо щокооперативна єдність дасть нам національну єдність, памятаймо, що виховуючись в дусі солідарности, організованости, наш народ в значній мірі позбувається свого нахилу до вродженої вже анархії, що працюючи систематично для результатів на дальшу мету ми викоринюємо наш „соломяний запал“, який спалахне на хвилину не раз подиву гідними зривами, щоби опісля попасти в питому нам апатію і зневіру.

Що до праці на політичному полі, то тут повинні ми керуватись слідуючими засадами: перед усім належить стремити до об'єднання а не роз'єднання, до національної єдности, а не класової солідарности, до пропагування лиш тих ідей, яких зміст: українська національна держава. Взагалі шлях політики хиткий шлях і на ньому належить поступати з цілою обережністю.

Менше хиткий шлях це шлях сільського спортивного самовишколення. Щоби мати так потрібний нам вплив серед нашого народа, щоби здобути повне його довірря треба ще крім праці просвітянської кооперативної та політичної створити свого рода міст поміж старшими селянами а нами. Цеж очевидна річ, що у нас зовсім інші світопогляди не тільки з огляду на наші студії але і з огляду на наш вік. Лекше нам договоритись з сільською молодю і при допомозі дітей здобувати довірря батьків.

„Соколи“ і „Луги“ оперті на безоглядній карности, повинні заіснувати в кожному селі та не лише маніфестувати нашу силу, нашу здібність до організованого життя перед нашими противниками, але також створювати свого рода культ військовости. Мабудь про це і писати не треба, яка це радість

для селян коли вони бачуть синів своїх машеруючих у неділю в сохільських чи лугових одностроях, яке це велике вражіння справляє на наше село коли несуться під звуки трубки маршові пісні „Гей там на горі Січ іде“, „Соколи соколи“ і т. п. Вистарчить Вам приглянутись тов. тов. до радости на змучених лицах наших селян, щоби побачили Ви скільки хісна принесла організація „Луга“ чи „Сокола“, як зміцнила вона любов до України, любов до рідного краю нашого. Бачив я як старші селяне й вояки не могли втерпіти, дивлячись на справно машеруючих хлопців і собі ставали в ряди та співали „Слава, слава отамане...“

Репрезентацією, фіналом праць в „Соколах“ і „Лугах“ повинен бути літній фестин зі вправами, спортовими забавами і т.п.

Праця у всіх цих напрямках дає нам пізнання народу. Коли ми схочемо досягти намічених нами завдань мусимо ми знати з чим підійти до нашого села, мусимо ми дати себе пізнати щоби селянин розкрив перед нами свою душу а головне щоби в даному моменті ми були певні, що він сповнить свій обовязок супроти нації.

Ми, які поставили собі за ціль виховування себе в дус організованости на засадах дисципліни, пошанування традиції, одним словом в національно-творчому дусі, мусимо з цими ідеями, з цими методами підходити до нашого села, очевидно по мірі можливости.

Т. зв. громадська праця непомірно збільшає свідомість селян, а через це зменшує можливість їх використовувати всяким зайдам.

Дух організованости викорінює дух рабства, він дає нам можливість числити на власні сили і при допоміж цих сил здобувати належні нам права.

А пошанування традиції? А могили жертв визвольної боротьби? Це також ті пеглинки, які у великій мірі причиняються до національного будівництва. Належить тільки нам, студентам звернути увагу на цей наш звязок зі славним давно, і недавно минулим.

Українська націоналістична молодь, якій присвічує велика національно-державницька ідея, яка є протиставленням „кс-мополітизму“ з його орієнтацією „куди вітер віє“, повинна виявити себе в організованій праці для власного народу, очевидно на стільки, на скільки на це дозволяють умови нашого сучасного недержавного життя. Ми мусимо створювати свого рода національний романтизм на що складається все, що українське, а який є запереченням давного „культурництва“, „сентиментальної малоросійщини“.

Памятаймо що праця для народу це наш обовязок, який ми повинні і мусимо виконати перед своїм народом, не забуваймо, що „пряця єдина з неволі нас вирве“.

Словення, належне виконання нашого обов'язку дасть нам моральне задоволення, а коли ви, по зробленій кількарічній праці поглянете на гарний будинок у власному селі з написом „Прогрессивний гурток та вкінці „Сокил“ чи „Луг“, як Ви поглянете на високу могилу висипану руками вашими і тих, на яких Ви в кожному моменті можете числити, а на якій видніє золотими буквами напис „Борцям за Волю України“, це „memento“ минувших і грядучих подій, тоді Ви стаєте цілком спокійні за долю нашої нації.

А. КОЛОМИЄЦЬ.

ДИССОНАНСИ.

В скаженному вирі шоденних турбот
 Відсутні гармонія, ритм і каданси
 Сполохане тіло,
 Знесилений дух...
 Дріжать іронічно
 Зціпившись в круг
 Терпкі, як полинь, диссонанси.

Десь примари щастя... З житейських болот
 До них встають гимни туманом.
 П'янії сонети,
 Скуйовджений стиль...
 Розстроена ліра,
 А в безтакті хвиль
 Реве диссонанс океаном.

Секунди і тони утіх і скорбот
 Руйнують мажорнії станси.
 Старіє бажання.
 Розорана путь...
 Життя й ідеали,
 Так рясно цвітуть
 Колючі, як терн, диссонанси.

М. Л.

Братанням чи Силою?

Не забувайте, що тільки той нарід побачить свій край вільним, якого сини не боятимуться вмірати за волю.

Маціні.

I.

На щастя ми залишили уже за собою період ганебної пам'яті малорозійщини, коли вірилося в добрі заміри і дружбу „братніх славянських народів“, коли Москва була нашою „старшою сестрою“, коли кожний не тільки малорос, але й „ширий“ українець б'язвся, щоб його не „заплямували“ іменем „шовініста“ і коли, врешті, чекалося, що „поступові“ й „демократичні“ кола сусідів самі дадуть нам „волю і землю“. (Розуміється тільки тоді, коли ми будемо слухняні і чемні супроти якої небудь „старшої сестри“ — щось в роді „porządnych rusinów“. — і не рзбитимемо „шовіністичних вибриків“.) Теперішнє, націоналістичне — як що так можна висловитись по відношенню до ріжнородних угруповань і навіть партій — покоління українців чудово розуміє, що ніхто не дасть нам з ласки тої вимряної і висціваної Волі, за якою стільки століть даремно тужимо ми, Жадними угодами, пересправами, братанням і вірою в чуже добродіяство, лише втертою працею, збірним зусиллям і тяжкою боротьбою можемо досягти нашу мету. І як дикими для кожного з нас мусять видаватись слова, що нам потрібна була після революції 1917 року (а, певно, і досі потрібна на думку декого) партія „без крайнього шовінізму“, яка би „не виховувала зневаги до всього російського“.*) Бо хіба може справдішній український патріот пропагувати толеранцію супроти ворогів в той час, як ці вороги висають останню кров з Батьківщини? Нашим девізом повинна бути не толеранція, але вогненна, самопосвятна любов до України, — любов, що викликає розуміння найпекучих потреб нації і кризд їй нанесених, а тим самим і цілком натуральне почуття страшної зневаги до ворогів, що приводить до жадоби боротьби і помсти, жадоби знищення чужинецького ярма.

Але в нас і досі не бракне землячків, що проповідують толеранцію і вірять в гуманність „братів — сусідів“. Опріч наведеного вище, найяскравішим прикладом цього є славна Ліга Народів Сходу, заснована російськими есерами з Черновим на чолі і невеличким відламом есерів українських. Ліга вірить

*) Зі спогадів Павла Скоропадського в V-ій книзі хліборобської України, стор. 56.

в „мирне поладження питання національностей на Сході Європи“ і „вірючи“ в це, укладає шерг умов, що віддають Україну (і решту „іногородців“) в цілковиту залежність від „матернього пня“ — Москви.

А як же до нас ставляться наші „сусідоньки милі“? Політика большевиків нам відома. А на еміграції немає ні одної (коли не рахувати Чернова з його „Лігою“) групи росіян, яка би не вважала України за „ісконно-руссій“ край і не нахвалялася по захопленні влади в свої руки вибити самостійницьку „дурь“ з голов „нерозумних хохлів“. В усіх заборачужиницька влада збройною силою захопила землі наші і цупко тримає їх в руках своїх при помочи тисячів муштрованих жовнірів. Смішно говорити про те, щоби хто-небудь зрікся придбаного силою ради якогось почуття справедливости. В усіх державах — всупереч чудовим фантазіям про розброєння і пацифізм — живе і розвивається мілітаризм, який має забезпечити, або й поширити вразі чого, їх стан посідання хоч би й коштом інших національних організмів. Правда, є різні „поступові“, демократично-соціалістичні кола, представники яких виголошують прекрасні промови про „братерство“ і „рівність“, але вони провадять, властиво, ту саму роботу (тільки іншими методами) що й їх більш „експанзивно“ настроєні земляки — стремлять до запевнення своєму народові ролі домінуючої і готові кожної хвилини показати своє справжнє обличчя: здорово стукнути по голові й охолодити підданчий запал „легковірного хохла“.

Дійсно, не маємо чого дурити себе надіями і мусимо готувитися до боротьби. Вона є неминучою.

Але яке має бути наше відношення до неминучої прийдешньої боротьби? Чи маємо лякатися її і старатися якось уникнути, відтягнути або скоротити її? Навпаки! Ми мусимо тішитися, що вона приїде, що власне тим шляхом — шляхом боротьби — здобудемо Волю.

Довговікове перебування в неволі, постійні невдачі військові і, врешті, довгий шерг актів ганебної зради, яничарства і продажництва — все це створило тип боязкого, слабовільного раба, тип, що пересічно характеризує і тепер суспільство українське. Ми звикли отримувати штовханці від „пана“, зносимо вікові рабунки, руїну, знущання і зневагу, якою обдаровує нас ворог — переможець. Але ми звикли приймати і ласки, на які так рідко і скупо здобувається „пан“, і ми готові цілувати простягнену з лихим дарунком руку, ту саму руку, що ще недавно карала „завинившого невільника“. Ми говоримо тоді про „демократію“ про „перемогу справедливости“ і чекаємо аж всесильна рука „пана“ знову зволить кинути нам „шмат гнилої ковбаси“.

Деж дівся той дух лицарський, що вів предків наших на смерть і славу, що дозволяв їм вмірати без слова скарги на вогні?!

І коли б сподівану волю, до якої всі стримемо, отримали б ми з ласки „пана“, то така воля не була б нічого варта. (З цього погляду полегчення, „подачки“ з боку окупантів, вроді знаменитої „українізації“ большевиків, являються лише шкідливими. Вони деморалізують суспільність нашу, привчаючи її будь-що-будь до почуття вдячності для ворогів, до признання окупанській владі якихось позитивних сторін.) І, дійсно, — припустимо, що ми б дійшли до самоуправління на своїй землі (при помочи „справедливої“ федерації чи навіть самостійності) шляхом якихось договорів, угод і інших політичних „комбінацій, обставин, торгів, кон'юктур“ і т.д. і т.д.; припустимо, що ворог щиро узнав би за нами право на „самоозначення аж до відокремлення“ і подарував би нам без жадних війн самостійну державу. Але в цьому випадку ми б на завжди залишилися нацією невільників з рабською психікою всього суспільства. Ми б ніколи не стали рівними з іншими народами, бо ж право на своє існування, право називатися окремішною нацією і мати „власну хату“ — отримали б ми з ласки „пана“, як дарунок від вчорашнього ката і гнобителя.

Ми бачили, як Україна була обернута в ніщо, як все для нас найсвятіше — всі національні ознаки, історію, традиції, пам'ять героїв — мучеників, саме ім'я наше і мову — все було потоптано брутальними ногами ворогів, змішано з болотом, осміяно, проклято. Українці мусли зносити страшний гніт чужинців на протязі цілих віків, мусли дивитися і слухати скарги тисячів замучених на смерть, мусли служити, працювати і вмірати для чужої слави і вигоди, бачучи упадок і пониження всього рідного. І ми тільки тоді перестанемо бути отарою покірливих, погорди гідних рабів і станимо вільною потужною нацією, коли зуміємо виплекати в собі і виконати той прекрасний невмерущий чин, що зветься помстою. Коли ми підемо на страшні криваві змагання, коли побачимо як ломиться міць ворожа, а наш нюх жадбно зловить запах крові чужинця, коли побачимо палаючі зруйновані міста гнобителів, коли почуємося гордими переможцями і мстителями за кривди і пониження Батьківщини, — от тоді тільки на башті золотоверхої столиці нашої на крові і трупах подоланих й упокорених ворогів взнесеться довгожданний прапор, на якому золотом і кров'ю написано буде — Воля.. Тоді тільки станимо нацією в повному розумінню цього слова, нацією, що власною силою потрапила видерти належні їй права.

І це добре розумів наш Геній, наш Пророк, коли казав: „...вражою і злою кров'ю Волю окропите...“ Шевченко знав, що без цього ніколи не буде справдішньої Волі...

До того треба додати, що Волю, здобуту без боротьби і жертв, не вміли би ми добре цінити. Кожний з нас тим більш і сильніш любитиме Батьківщину, прагнути буде до Волі і цінитиме потім її, чим більш служитиме їй; чим частіш наражуватиме для неї своє життя, Ми мусимо привчити себе до самопосягати, до негування особистих інтересів, мусимо всі здібности, сили навіть життя віддавати на служення рідному краю. І чим більш рідних могил розкидано буде по широких степах і ланах України, чим більш імен записано буде до золотої книги мучеників, тим ціннішим буде для нас день перемоги. А нащадки нашi невтомно стоятимуть на сторожі такою дорогою ціною здобутої держави української і пишатимуться тими, що до виборення тої держави спричинилися.

Огже,—реасумуючи все вище сказане — обставини як зовнішні, так і внутрішні, промовляють за тим, що Волю осягнемо ми лише боротьбою, а не якимсь „мирним шляхом“ і братанням з ворогами. І мають справдитися пророчі слова гетьмана Мазепи:

Нехай вічна буде слава,
 Же през шаблі маєм права.

II

Боротьба є неминучою, і вона — поза іншими її виглядами — буде боротьбою збройною, вилється в форму звичайної війни. До цього мусимо бути готовими. Тим часом, можна ствердити, як явище більш-менш загальне, що наша молодь дуже мало цікавиться військовістю. Пересічний українець — і то з більш патріотично настроєних — міркує звичайно так: „Військо є колюче зло. Натурально прийдеється служити в війську українському, але чужого треба всякими способами уникати. В армії служити необхідно лише під час чинної боротьби, себто під час війни; іти ж до війська на стало, на „заводового“ — не має рації. Є багато інших цікавіших і рентабельніших фахів (найбільш в моді науки технічні), а служба військова є і непродуктивна, і негуманна і нецікава. Взагалі, на військовість треба дивитися як на фах нижчий, де не треба ані здібностей, ані розуму, ані високої освіти“.

Не беремо під увагу тих, що, прикриваючись вище наведеними і подібними мотивами, просто хочуть позбавитись немилої і небезпечної служби військової. Поговоримо про тих, хто щиро має такі переконання.

Уникання служби в чужому війську — особливо, як хто має можливість вчитися в старшинських школах — не має жадних підстав. Бо ж для того, щоби служити в війську українському, треба бути до цього приготованим. І в який же

спосіб зможе створитися українська армія, коли в той момент, як можна буде приступити до її формування, всі почнуть дошпро набувати військові знання? Ми повинні уже тепер дбати про приговання військових кадрів для майбутньої армії української. І кожний з молоді не повинен дебетом не було уникати служби військової, а навпаки — мусить використовувати кожну нагоду, якаби дала йому можливість набутти військовий, особливо старшинський фах.

Ще гірше виглядає справа, коли маємо до діла з негативним ставленням — своєрідна відраза — до війська, як такого. У наддніпрянців є то рештки старої психології російської „демократично-поступової“ інтелігенції, що звикла ставитися до офіцера, як до „недоучки“ і нероба, переважним заняттям якого є грати в карти, піячити, влаштовувати різні скандали і т. п. Може таке відношення і було оправдане, бо, дійсно, подібні цехи були властиві багатьом старшинам „доблестной руской армії.“ Але нам час уже перестати обертатися в орбіті російських при звичаєнь і думок. Безумовно, потрібно нам мати велику кількість сталих, „заводових“ і висококваліфікованих старшин, які б ціле життя своє — а навіть і по смерті, традиційно передаючи свій фах з покоління в покоління дітям і внукам — служили в війську. Треба створити цілу клясу людей, які б кохалися в штуці військовій. То мали би бути військові з покликання, певного роду фанатики свого фаху. Тільки з таких людей складатися може ядро кожної армії. І як би всі хотіли покидати військо відразу по закінченню збройної боротьби — війни — то тоді ми не мали би військових кадрів, які б тою чи наступною війною покерувати могли.

Український старшина мусить бути високо-інтелігентною людиною і бездоганним дисциплінованим патріотом. Йому — як і всій армії — має належатися висока пошана всього суспільства, що повинне дбати про добрий стан і високий рівень українського війська. Подивімся на інші держави і народи. Там можемо ми навчитися, як високо треба цінити армію і як велику увагу їй присвячувати. Чудовим прикладом цього є Польща. А Німеччина, коли їй не дозволили тримати велику армію, і далі під виглядом різних спортивних організацій плекає військовість. Кожної хвилини може вона вивести в поле могутню армію.

Натурально, більшість української молоді не має просто в теперішніх обставинах можливості набувати військові, старшинські знання. (Інакше виглядає справа, коли ходить про читання книжок з області військовости, студіювання цього предмету і зацікавлення ним, або про вправління якогось військового спорту. В таких межах можливості не є виключені для нікого.) Але головна річ є в переломленню тої дотих-

часової психіки в суспільстві українському (головно серед молоді) і зацікавлення його військовістю.

Дуже некорисний вплив має тут майже цілковитий брак військової літератури, якійось патріотичних повістей, де б пропагувалося військовість й оповідалося про героїчні чини військових. Особливо для молоді мала би така література велике значіння, бо розпалювала би в ній патріотизм і бажання послужити рідному краю. І власне дуже шкода, що серед нашої молоді розповсюджені більш якісь „гуманно-паціфістичні“ ідеї. Не помічається того захоплення всім військовим, подекуди дитячо-романтичного-блескуча зброя, мундур, остроги — того запалу і завзятости, що мусять цехувати кожну молоду людину.

Мусимо відновити наші давні традиції лицарські, мусимо, так би мовити, амлітарізувати все українське суспільство. Нашим ідеалом повинно бути плекання військово-козацького духу, як за славної минушини у наших лицарів — запорожців. Хай буде так, як в давнину, коли кожний батько посилав синів своїх козакувати на Запорожжя, щоб штуки військової навчилися, слави лицарської здобули, а потім уже за якесь инше заняття по своїй волі бралися, але були кожної хвилини готовими на бія кривавий з ворогами України піти.

Уваги виложені в другій частині статті мають практичне значіння, переважно, в майбутньому. Але може вже час говорити і думати про це, або й просто приступати до праці...

З ЖИТТЯ ГРОМАДИ.

Звіт культурно-освітнього відділу за літній семестр 1928 р.

В літньому семестрі цього року приходили до Громади слідуєчі журнали і часописи: Діло, Новий Час, Літературно-Науковий Вістник, Світ, Тризуб, Українська Громада, Духовний Сіяч і Ельпіс. Крім цього кольпортовано надальше Студентський Вістник. Деякі Адміністрації на наше прохання погодилися вислати нам свої часописи даром, інші за 50% знижкою, за що складаю їм від імени всіх членів У.С.Г. на цьому місці щиросердечну подяку. Дневники і тижневики були викладані на столи, а журнали можна було позичати в культурно-освітнього референта.

В протигу цього семестру, як і давніше відбувалися кожної суботи товариські сходини, на яких мали всі змогу обмінитись між собою думками-прочитати часописи, співати українських пісень і т. п. Такі суботні сходи, дини причинилися не мало до взаїмного пізнання і зрозуміння себе та витворення співжиття між всіми членами. В нас немає вже майже цієї ріжниці — Волиник — Галичанин — Придніпрянець, — в нас є лиш один тип студента-Українця, бо всіх нас лучить одна спільна ідея.

На суботніх сходинах в цьому семестрі виголошено 4 реферати на слідуєчі теми:

5. V. Тов. Ліщинський — Церков св. Юра у Львові.
12. V. „ Косач — Волинь в її минулому, сучасному і майбутньому.
26. V. Проф. Зайцев — Наша школа в Петербурзі.
16. VI. Тов. Лвицький — Братанням чи силою;

По рефератах велись дискусії, часом дуже оживлені, особливо по останньому рефераті.

Окрім цього 16. V. улаштовано Весняні Вечерниці з частиною концертовою, та за жаль не випали воони задавальною. Причина цього проста. Поза вечірковою комісією мало хто з товаришів знайшовся охочий допомогти в підготовці, а навіть зауважувалось легковаження собі цієї справи.

Дня 10. VI. з нагоди 7-літнього існування Громади улаштовано замість Святочної Академії спільну прогульку Громади до Лісної Підкови. В прогульці взяла участь невеличка скількість членів, хоч обовязком кожного члена було взяти в ній участь. Явище це говорить само за себе. Немає в нас почуття обовязку, нема курности— ми байдужні, а з цим ми мусим скінчити! Крайня пора! Ми мусимо виробити собі ці прикмети, а тоді з нами всі будуть числитись!

На внесення культурно-освітнього референта Громада стала опікуном двох стрілецьких моги. Гроші збірано по підписному листку, а решту бракуючої суми асигновано з Каси Громади. Суму 30 золотих вислано до Львова на адресу Т-ва опіки над стрілецькими могилами і інвалідами.

М. В-ий

Культ. осв. реф.

Відділ зовнішних зносин.

Одним з важніших завдань відділу було стремління до навязання тіснішого контакту з замісцевими нашими студентськими організаціями, як рівнож ще кращі взаємини з місцевими чужинними студентськими організаціями і групами.

Перші ділянка — зносини з замісцевими українськими організаціями увінчалась безумовно далеко кращим успіхом чим у минулому семестрі. Сталось це головню тому, що взаємини ці опирались вже не лише на самоу листуванню, як це переважно було у минулих роках, а закріпились поїздками спеціальних чи принагідних відпоручників нашої громади з Варшави до інших академічних осередків, та перебуванням представників замісцевих організацій на терені Варшави.

Взаємини існували за цілий семестр зі слідующими академічними організаціями: „Цесус“— Прага, „Громада“— Львів, „Чорноморе“— Данціг „Сусонд“— Данціг, „Громада“ Студентів“— Подебради, „Галич“— Данціг „Громада“— Познань. Зносини з деякими студентськими організаціями набрали більше реального і сталого вигляду при допомозі членів-співробітників нашої громади. В минулому семестрі, запрошено слідующих членів співробітників: т. Б. Кравців з Львова, т. І. Куницького з Подебрад, т. Нікевича з Подебрад і т. В. Черкасенка з Праги. Завданням члена-співробітника є інформування нас про студентське життя в даному академічному центрі а також репрезентація нашої громади та інформування про варшавське студентське життя академічну молодь на терені свого осідку.

На початку слідующего року будуть запрошені в члени-співробітників також товариші з інших вище не вичислених, студентських осередків.

Друга ділянка — взаємини з місцевими чужинними студентами увінчалась рівнож не меншими успіхом. Найліпші зносини були з Німцями-Білорусами та Болгарами, себто з найбільш організованими та найчисленнішими групами чужинного студентства у Варшаві.

Чайний вечір, влаштований громадою для студентів-чужинців пройшов дуже гарно та значно закріпив взаємини між студентами українцями і студентами прихильних до нас народів. На вечері були прочитані поезії найважливіших наших письменників в оригіналі а також в перекладі на польську (з огляду на це, ця мова та значна для всіх, студіюющих у Варшаві) та німецьку мови. Вечірка протянулась до пізнього вечора, а кожда

група студентів старалась гарно його заповнити, причивляючись до цього продукціями своєрідної творчості. Німецькі студенти співали свої веселі буршівські пісні, білоруси та болгари декламували твори своїх визначних поетів, а від нас виступав хор студентів та членки громади з сольовими співами. Здається у всіх учасників на довго залишаться гарні спомини з цього симпатичного, а zarazом і хосемного, з огляду на його пропагандове значіння, вечору. Праця в цій ділянці зовнішних зносин заповідається і на майбутнє досить цікаво. Проектується кілька рефератів для чужинців, як про визвольну українську війну, про історію України і т. п. Очевидно, що з таким успіхом започатковані чайні вечорі будуть і на далі континуовані. Праця в ділянці зовнішних зносин буде мати можливість розгорнутись ще ширше хочби з огляду на це, що відділ зовнішних зносин громади є тісно об'єднаний з референтурою відділу міжнародних зносин „Цесуса“ у Варшаві.

На черзі стоїть також питання як найкращого переведення збірки на цьогорічну міжнародню акцію „Цесуса“ на студенському форумі себто збірку на висилку делегатів на зїзди різних студенських організацій, як С. І. Е (Мижнар. Студ. Конфедерації) F. U. I. (Міжн. Студ. Поміч) і т. п.. які то зїзди відбудуться в поодиноких містах Франції, Бельгії і Англії. В цій справі видано спеціальну відозву до студентства і громадянства, Ведеться також акція, яка має на меті притягнення до участі в зїздах делегатів — вольонтерів, якіб самі покривали всі кошти.

Справа ця є дуже важною, бо і нам повинно ходити о як найкращу репрезентацію наших делегацій, а також о як найбільшу їх численність. На прощання (з огляду на кінець кадемичного року) і для придбання фондів для молодого „Спорт-клубу“ організованого заходаємо „Обєднання Укр. Нац. Державників“ влаштовується 28 ц. м. вечірка, на яку запрощено всіх чужинних студентів перебуваючих у Варшаві.

Взагалі так як і в цілій громаді так силою факту і у відділі зовнішних зносин мусіло прийти помітне оживлення. Громада наша розвивається, число членів так по кількості, яко і по своїй якості значно зростає, а пропорціонально з тим зростом іде збільшення діяльності і поодиноких референтур громади.

E. Ч.

ОФІЦІАЛЬНА ЧАСТЬ.

До Українського Громадянства і Студентства.

Українське студентство, розкидане по різних країнах і містах цілого світу, — має свій зверхній орган, обєднуючий і керуючий осередок — Центральний Союз Українського Студентства (Цесус) з місцем осідку у Празі. Окрім величезних заслуг на полі організаційно му й культурно-освітньому серед національно-державницького студентства Цесус провадить великого значіння міжнародню працю поміж студентством чужих держав і народів. Найважливіша акція Цесуса відбувається на терені міжнародніх студенських організацій, як С. І. Е. (Міжнародня Конфедерація Студентства) і F. U. I. (Міжнародня Студенська Поміч). Праця та має кольосальну вагу насамперед для пропаганди української національної ідеї серед чужинців. Українська студенська молодь здолала придбати собі через Цесус повне узнання і пошану з боку представників чужинського студентства найповажніших народів світа.

Мусимо приклясти всіх зусиль, щоби і на далі продовжувати так успішно розпочату справу репрезентації українського студентства на міжнародньому форумі. Мусимо брати приклад з інших народів, у яких влада і суспільство всіма засобами підтримують міжнародній студенський рух.

На черзі стоїть справа посилки делегатів на черговий щорічний зїзд С. І. Е., що відбудеться в Парижі. Матеріальне становище Цесуса є остільки несприятливе, що існує загроза неможливості оплатити подорожі навіть одного делегата. Українське Студенство не було би заступлене на зїзді, з чого могли б скористати ворожі нам елементи.

Цесус обложив всіх своїх членів одноразовим податком в розмірі 10 корон чеських, (2 зол. 75 гр.) Просимо всіх товаришів сумлінно виконати свій обов'язок.

Окрім того звертаємося з закликом і проханням до всього українського громадянства допомогти Цесусові хоч мінімальними грошевими сумами. Не сумніваємося, що наше громадянство не забариться відгукнутися на цей заклик, тим більше, що не є то виключно студенською, але загальнонаціональною справою.

Гроші будуть збиратися по підписних листах. Бажаючі можуть вносити пожертви в помешканні Громади по вівторках і суботах від 8-ої год. вечера. Окрім того гроші можна переслати поштою по такій адресі, W. P. inż. Janowski, Ukraińska Studenska Hromada, Podwale 16, m. 15. Warszawa.

ЗА УПРАВУ УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНСЬКОЇ ГРОМАДИ У ВАРШАВІ:

М ЛІВИЦЬКИЙ.

Голова

Варшава.

21. V. 28 р.

С. ЧЕХОВИЧ.

Реф. зов. зн.

Х. ГОНТАР.

Секретарь.

З ЕКОНОМІЧНОГО ВІДДІЛУ,

Подаю до відома т. т. членів громади, що:

Управа У. С. Г. у Варшаві, постановою з дня 5-го червня б.р. остаточно усталила порядок користання з позичкового фонду при скарбниці Управи.

Згідно з цією постановою, надалі позички будуть видаватися лише після виповнення і підписання бліг, спеціально для цього видрукованих, а перед цим, так як і раніше, треба скласти заяву до Управи, про удрлення позички і зазначити на який термін. Управа буде стежити за тим, щоби товариші (ки) стисло дотримувалися термінів звороту позичок.

Ірена Рибачківна. (—) скарбник.

О Г О Л О Ш Е Н Н Я .

Управа Укр. Студ. Громади у Варшаві починаючи від 1-го липня буде подавати бажаючим відомости про умови вступу і студій на всіх високих школах міста Варшави. За інформаціями звертатися можна особисто або листовно до Управи Громади (Warszawa, Podwale 16, m. 15).

В І Д Р Е Д А К Ц І І

Наступне число „Студенського Голосу“ вийде подвійним за липень—серпень. Ціна примірника, як і попередніх чисел, вноситиме 1 зл.

„СТУДЕНСЬКИЙ ГОЛОС“

БУДЕ ПОЯВЛЯТИСЯ КОЖДОГО МІСЯЦЯ

ЦІНА ПРИМІРНИКА 1 ЗОЛ.

ПЕРЕДПЛАТА ЗОЛ: 10 річно, 5 піврічно, 3 квартално.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

WARZAWA PODWALE 16/15.

Редагує: колегія.

Видавець і відпов. редактор: ЄВГЕН ЧЕХОВИЧ.

Zakł. Graficzne P. SZWEDE Warszawa, Warecka 9, tel. 509-31.